

Algemene informatie

Aanbesteding: P-3000384 Herinrichting terrein Koning Willem III Kazerne te Apeldoorn
Aanbestedende Dienst: Rijksvastgoedbedrijf
Referentie: P-3000384
Toelichting:
-

Vraag en antwoord

Ref.nr. 1 **Onderwerp:** Aanbestedingsleidraad inschrijvingsfase paragraaf 3.3

Vraag:
Bij kwaliteitscriteria 1 staat de aanvullende context niet ingevuld. Wilt u dit nog invullen?

Antwoord:
Dit kunt u negeren. Te zijner tijd wordt een actuele aanbestedingsleidraad inschrijffase toegevoegd.

Fase:
Aanmeldfase

Inschrijfronde:
-

Vragenronde:
Vragenronde 1

Beantwoord op:
4 mei 2026

Percelen:
P1 P-3000384 Herinrichting terrein Koning Willem III Kazerne te Apeldoorn

Ref.nr. 2 **Onderwerp:** Aanbestedingsleidraad inschrijvingsfase paragraaf 2.1

Vraag:
We moeten ons uiterlijk 3 juli aanmelden voor bezoek van de locatie. Als datum van bezoek wordt gezegd dat dit op 28 mei is. Wat is de juiste datum?

Antwoord:
De zin "Het bezoek van de locatie vindt plaats op 28 mei 2026 om 13 uur te..." is niet correct. Bezoek van locatie vindt plaats op 9 juli 2026.

Fase:
Aanmeldfase

Inschrijfronde:
-

Vragenronde:

Vragenronde 1

Beantwoord op:

4 mei 2026

Percelen:

P1 P-3000384 Herinrichting terrein Koning Willem III Kazerne te Apeldoorn

Ref.nr.

3

Onderwerp:

Aanbestedingsleidraad pagina 16

Vraag:

Onder de algemene eisen referentieopdrachten ter onderbouwing van de technische bekwaamheid bij de laatste bullit is de tekst niet afgemaakt.

Antwoord:

Hier hoort te staan "Het aandeel dat door de gegadigde is uitgevoerd, moet de geëiste kerncompetentie(s) aantonen." Een actuele aanbestedingsleidraad aanmeldingsfase wordt te zijner tijd toegevoegd.

Fase:

Aanmeldfase

Inschrijfronde:

-

Vragenronde:

Vragenronde 1

Beantwoord op:

4 mei 2026

Percelen:

P1 P-3000384 Herinrichting terrein Koning Willem III Kazerne te Apeldoorn

Ref.nr.

4

Onderwerp:

Standaard RAW-Bepalingen

Vraag:

De Stichting Aanbestedingsinstituut Bouw & Infra, kortweg het Aanbestedingsinstituut, is in het leven geroepen door Bouwend Nederland en heeft als taak de kwaliteit van aanbestedingen van werken te bewaken. Wij zijn bevoegd namens de sector vragen om inlichtingen te stellen en waar nodig een klacht in te dienen. Wij wensen enkele bestekvoorschriften reeds in deze fase van de procedure aan de orde te stellen omdat deze van invloed kunnen zijn op de beslissing om al dan niet aan te melden voor deze opdracht respectievelijk in te schrijven.

Verzoek om aanpassing: Standaard RAW-Bepalingen

Gevraagd resultaat: Versie 2025 toepassen

Op uw bestek zijn de Standaard RAW Bepalingen 2020, zoals gewijzigd in september 2023 van toepassing verklaard. Deze versie kijkt af van de huidige versie 2025 die moet worden toegepast op basis van de licentievoorschriften en is op diverse onderdelen niet actueel. Wij verzoeken u de Standaard RAW-Bepalingen 2025 toe te passen.

Antwoord:

De Standaard RAW-bepalingen 2020 blijven van toepassing op deze aanbesteding. Het bestek en de contractstukken zijn opgesteld op basis van deze versie van de Standaard. Het enkel van toepassing verklaren van de Standaard RAW-bepalingen 2025 zonder het volledig herzien en aanpassen van het bestek en de contractdocumenten kan tot inconsistenties en mogelijke interpretatieverschillen binnen de contractstukken leiden. Dit wordt voor deze aanbesteding niet werkbaar geacht.

Fase:

Aanmeldfase

Inschrijfronde:

-

Vragenronde:

Vragenronde 1

Beantwoord op:

7 mei 2026

Percelen:

P1 P-3000384 Herinrichting terrein Koning Willem III Kazerne te Apeldoorn

Ref.nr.

5

Onderwerp:

Risicoregeling

Vraag:

Verzoek om aanpassing: Risicoregeling

Gevraagd resultaat: Toepassen

In de Standaard RAW-Bepalingen 2025 is een relevante aanpassing van de Risicoregeling opgenomen. Uitgangspunt is dat de Risicoregeling altijd wordt toegepast en alleen kan worden uitgesloten als hiervoor een zwaarwegende motivering wordt opgenomen. Het rechtuit uitsluiten van de Risicoregeling is in strijd met de in paritaire vertegenwoordiging vastgestelde aanpassing en daarmee een schending van voorschrift 3.9C van de Gids Proportionaliteit. Zeker nu de crisis in het Midden-Oosten tot gevolg heeft dat ondernemers geen zicht hebben op de ontwikkeling van de brandstofkosten en geen instrumenten hebben om dit risico te beheersen, verzoeken wij u de Risicoregeling alsnog van toepassing te verklaren. Wij tekenen daarbij aan dat het toepassen van de Risicoregeling gunstig kan zijn voor de opdrachtgever. Als de prijzen van brandstoffen dalen komt dat in de verrekening ten gunste van de opdrachtgever. Juist in deze instabiele periode is een evenwichtige verdeling van risico's belangrijk en het ontbreken daarvan disproportioneel. Wij wijzen u in dat verband op voorschrift 3.9A van de Gids Proportionaliteit. Ook bij handhaving van de Standaard RAW-Bepalingen 2020 vragen wij u de Risicoregeling 2025 toe te passen, want die is eenvoudiger van opzet.

Antwoord:

Zie tevens het antwoord op vraag 4. Op deze aanbesteding zijn de Standaard RAW-bepalingen 2020 van toepassing verklaard. Binnen deze systematiek is de risicoregeling niet standaard van toepassing. De uitvoeringsperiode betreft een beperkte periode waarin de aannemer het prijsrisico kan dragen. De risicoregeling GWW wordt niet van toepassing verklaard. De bepaling blijft gehandhaafd.

Voor wat betreft de crisis in het Midden-Oosten;

Het Rijksvastgoedbedrijf is zich bewust van de zorgen die bestaan ten aanzien van de onvoorspelbaarheid van de geopolitieke situatie in het Midden-Oosten en de mogelijke doorwerking daarvan op brandstof- en materiaalprijzen. Deze ontwikkelingen worden doorlopend

gevolgd en handelingsopties worden gezien. In dat kader wordt onder meer gekeken of (gedurende de aanbesteding of uitvoering van de opdracht) nadere regelingen of mechanismen, zoals frequentere indexering, aangewezen zijn. Aan het voorgaande kunnen geen rechten worden ontleend. Op dit moment is niet goed mogelijk om generieke of vooruitlopende maatregelen te treffen. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat zowel de toepasselijke wettelijke en contractuele kaders, in overeenstemming met de geldende eisen, in ieder geval voorzien in mechanismen om eventuele onvoorziene kostenontwikkelingen en/of leveringsproblemen te adresseren en een verzoek tot een tegemoetkoming daarvan of een verlenging van de oplevertermijn in te dienen. Voor een geslaagd beroep op deze mechanismen geldt dat een dergelijk verzoek deugdelijk aangetoond en onderbouwd dient te worden. Opdrachtnemer wordt daarom geadviseerd de relevante (prijs) ontwikkelingen nauwgezet bij te houden en te documenteren, zodat een eventuele aanspraak te zijner tijd voldoende kan worden gemotiveerd en onderbouwd. Als er zich tijdens de uitvoering van de opdracht daadwerkelijk problemen voordoen of dreigen voor te doen, al dan niet met gevolgen voor de voortgang, treedt Rijksvastgoedbedrijf graag in overleg.

Fase:

Aanmeldfase

Inschrijfronde:

-

Vragenronde:

Vragenronde 1

Beantwoord op:

7 mei 2026

Percelen:

P1 P-3000384 Herinrichting terrein Koning Willem III Kazerne te Apeldoorn

Ref.nr.

6

Onderwerp:

Voorgescreven onderaannemer en leverancier

Vraag:

Verzoek om inlichtingen: Voorgescreven onderaannemer en leverancier

Gevraagd resultaat: Concurrentieneutrale oplossing

In de bijlage Werkomschrijving Kabels en Leidingen treffen wij een verplichting om voor het ontwerp en het plaatsen van de hoogspannings- en laagspanningsinstallaties gebruik te maken van een bij naam genoemde onderaannemer en een bij naam genoemde leverancier. Wij hebben begrip voor de motivering van uw keuze om deze partijen aan te wijzen, maar hebben zorgen over de borging van het gelijkheidsbeginsel en het risico op bevoordeling dan wel benadeling van inschrijvers. Kunt u toelichten op welke wijze u als aanbestedende dienst zorgdraagt voor gelijke kansen voor alle deelnemende inschrijvers? Wij geven u in overweging voornoemde partijen zelf te contracteren en als nevenaannemer in te zetten.

Antwoord:

De in de bijlage Werkomschrijving Kabels en Leidingen genoemde partij wordt niet langer als voorgescreven onderaannemer voorgescreven voor het ontwerp en het plaatsen van de hoogspannings- en laagspanningsinstallaties zowel in het terrein als in het energiestation.

Fase:

Aanmeldfase

Inschrijfronde:

-

Vragenronde:

Vragenronde 1

Beantwoord op:

7 mei 2026

Percelen:

P1 P-3000384 Herinrichting terrein Koning Willem III Kazerne te Apeldoorn

Ref.nr.

7

Onderwerp:

Bezoek locatie

Vraag:

In de Aanbestedingsleidraad inschrijffase staat onder 2.1, op blz.3, dat de bezichtiging op 28 mei 2026 plaatsvindt. In de planning, op blz. 2, staat 9 juli 2026.

Wat is correct?

Antwoord:

9 juli is correct.

Fase:

Aanmeldfase

Inschrijfronde:

-

Vragenronde:

Vragenronde 1

Beantwoord op:

6 mei 2026

Percelen:

P1 P-3000384 Herinrichting terrein Koning Willem III Kazerne te Apeldoorn

Ref.nr.

8

Onderwerp:

Geraamde waarde

Vraag:

In de aanbestedingsleidraad aanmeldingsfase paragraaf 1.4, blz. 5, de omvang van het project. Kunt u aangeven wat de geraamde waarde (in euro's) is van dit project?

Antwoord:

De raming van dit project kunnen we niet opgeven. U kunt er wel vanuit gaan dat wij een gedegen bestekraming hebben opgesteld.

Fase:

Aanmeldfase

Inschrijfronde:

-

Vragenronde:

Vragenronde 1

Beantwoord op:

6 mei 2026

Percelen:

P1 P-3000384 Herinrichting terrein Koning Willem III Kazerne te Apeldoorn

Ref.nr.

9

Onderwerp:

Inschrijfvergoeding

Vraag:

Kunt u aangeven of de opdrachtgever voornemens is een inschrijfvergoeding beschikbaar te stellen voor deze aanbesteding?

Gezien de gevraagde inspanning en de mate van planvorming die benodigd is voor een geldige inschrijving, zijn aanzienlijke kosten gemoeid met de voorbereiding en indiening.

Antwoord:

Het Rijksvastgoedbedrijf stelt een inschrijfvergoeding beschikbaar van €2500. Dit wordt tevens in de aanbestedingsleidraad opgenomen.

Fase:

Aanmeldfase

Inschrijfronde:

-

Vragenronde:

Vragenronde 1

Beantwoord op:

7 mei 2026

Percelen:

P1 P-3000384 Herinrichting terrein Koning Willem III Kazerne te Apeldoorn

Ref.nr.

10

Onderwerp:

Minimale omvang referenties

Vraag:

Aanbestedingsleidraad Aanmeldfase: paragraaf 3.2 Geschiktheidseisen, eis 7, eis 8 en eis 9.

U geeft per gevraagde kerncompetentie een minimale omvang aan.

Bedoeld u hiermee dat de omvang van het referentiewerk deze minimale omvang dient te hebben of bedoeld u dat de technische bekwaamheid in het referentiewerk deze minimale omvang dient te hebben?

Antwoord:

De minimale omvang ziet op de relevante werkzaamheden binnen het referentiewerk waarop de gevraagde kerncompetentie betrekking heeft, en niet op de totale omvang van het volledige

referentieproject. Uit de referentie dient wel expliciet en duidelijk te blijken dat aan de gevraagde minimale omvang is voldaan en de overige aspecten.

Fase:

Aanmeldfase

Inschrijfronde:

-

Vragenronde:

Vragenronde 1

Beantwoord op:

6 mei 2026

Percelen:

P1 P-3000384 Herinrichting terrein Koning Willem III Kazerne te Apeldoorn

Ref.nr.

11

Onderwerp:

Voorgescreven onderaannemer Heijmans

Vraag:

In de bijlage Werkomschrijvings Kabels en Leidingen wordt Heijmans Infra B.V. te Rosmalen genoemd als voorgescreven (onder)aanemer voor het ontwerp en de realisatie van de hoog- en laagspanningsinstallaties, alsmede als onderhoudscontractant.

Is het correct is dat Heijmans Infra B.V. als verplicht voor te schrijven onderaannemer dient te worden ingezet voor de werkzaamheden met betrekking tot kabels en leidingen (K&L), en dat hiervan niet mag worden afgeweken?

Antwoord:

Zie antwoord op vraag 6.

Fase:

Aanmeldfase

Inschrijfronde:

-

Vragenronde:

Vragenronde 1

Beantwoord op:

7 mei 2026

Percelen:

P1 P-3000384 Herinrichting terrein Koning Willem III Kazerne te Apeldoorn

Ref.nr.

12

Onderwerp:

Aanbestedingsleidraad aanmeldingsfase

Vraag:

Bij de geschiktheidseisen, (Eis 6) Ervaring met de realisatie van meerdere disciplines, wordt gevraagd om één referentieopdracht met een minimale omvang van € 3 miljoen (excl. BTW).

Wij constateren dat projecten bestaan waarin de gevraagde disciplines en vergelijkbare complexiteit zijn gerealiseerd, maar met een iets lagere omvang (circa € 2,3 miljoen). Deze projecten sluiten inhoudelijk sterk aan op de aard van deze uitvraag. In dat kader rijst de vraag of de gestelde minimale omvangseis proportioneel is in relatie tot het beoogde doel van de eis.

Vraag:

Is opdrachtgever bereid de minimale omvangseis te heroverwegen, bijvoorbeeld door:

- De minimale omvang te verlagen (bijvoorbeeld naar circa € 2,0 - 2,3 miljoen)?
- Of toe te staan dat referenties met vergelijkbare aard, complexiteit en discipline-integratie, maar met een iets lagere omvang, eveneens als passend worden beschouwd?

Wij stellen deze vraag mede met het oog op het waarborgen van een zo breed mogelijke mededinging.

Antwoord:

We gaan akkoord met een minimale omvang van €2.3 miljoen voor Eis 6.

Fase:

Aanmeldfase

Inschrijfronde:

-

Vragenronde:

Vragenronde 1

Beantwoord op:

7 mei 2026

Percelen:

P1 P-3000384 Herinrichting terrein Koning Willem III Kazerne te Apeldoorn